

I. ULOGA VREDNOVANJA U IZRADI STUDIJA OPRAVDANOSTI IZGRADNJE I POBOLJŠANJA PUTEVA

Fundamentalna uloga nauke i struke u planiranju razvoja i eksploatacije putne mreže, tj. u upravljanju razvojem i eksploatacijom putne mreže, jeste: definisanje planova i programa razvoja putne mreže, po meri funkcionalnih zahteva saobraćaja i ekoloških ograničenja, sa maksimalnom ekonomskom opravdanošću, zasnovanih na realnim materijalnim mogućnostima društva.

Da bi nauka i struka uspešno ostvarili citiranu ulogu u razvoju putne mreže, za izbor optimalne varijante kod svakog konkretnog projekta logično se nameću 4 osnovne vrste vrednovanja i to:

- **funkcionalno**, kojem podležu mreža bez investicija i sve varijante mreže sa investicijom, a sprovodi se u izradi prethodnih studija opravdanosti (predfizibiliti studija) za sve projektovane varijante, i u izradi studija opravdanosti (fizibiliti studija) za 1 ili eventualno za 2 najpovoljnije varijante utvrdjene u predfizibiliti studiji;
- **ekološko**, kojim se mreže (postojeća i sve projektne varijante) testiraju sa aspekta ekoloških ograničenja. Testiranje mreža sa aspekta ekoloških ograničenja treba sprovoditi u izradi prethodnih studija opravdanosti (predfizibiliti studije) za sve projektovane varijante, i u izradi studija opravdanosti (fizibiliti studija) za 1 ili eventualno za 2 najpovoljnije varijante utvrdjene u predfizibiliti studiji;
- **ekonomsko**, koje se sprovodi u izradi predfizibiliti studija za sve realne varijante mreže sa investicijom utvrdjene funkcionalnim vrednovanjem, i u izradi fizibiliti studija za 1 ili eventualno za 2 saobraćajno najpovoljnije varijante utvrdjene u predfizibiliti studiji,
- **investiciono**, kojem podležu samo projektne varijante koje imaju zadovoljavajuću ekonomsku opravdanost i sprovodi se u postupku obezbeđivanja investicionih sredstava za realizaciju optimalne projektne varijante.

Ova Uputstva, kao i Uputstva iz 1974.godine, prilagodjena su prvenstveno kratkoročnom planiranju, tj. za izradu Studija opravdanosti realizacije projekata izgradnje i rehabilitacije pojedinih deonica ili putnih pravaca.

Medjutim, da bi se kroz realizaciju najpovoljnijih varijanti na pojedinim putnim deonicama ili putnim pravcima (delovima putne mreže) garantovao optimalan razvoj ukupne infrastrukture u saobraćaju, znači i razvoj ukupne putne mreže, neophodno je da projekti pojedinih putnih deonica ili putnih pravaca (delova mreže) čine deo strateškog plana razvoja ukupne putne mreže, koji je osmišljen u posmatranju jedinstvenog saobraćajnog sistema.